2026/1545

17.7.2026.

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2026/1545

od 29. lipnja 2026.

o mjerama potrebnima za provedbu Protokola br. 37 o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, te o stavljanju izvan snage Odluke 2003/76/EZ

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Protokol br. 37 o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik, priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 2. prvi stavak,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta ([1]),

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik prestao je važiti 23. srpnja 2002. u skladu s njegovim člankom 97. Sva aktiva i pasiva Europske zajednice za ugljen i čelik (EZUČ) prenesena je na Europsku zajednicu 24. srpnja 2002.

(2) U skladu s Protokolom br. 37 o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik („Protokol”), priloženom Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, neto vrijednost aktive i pasive EZUČ-a, prikazanih u bilanci stanja EZUČ-a, smatra se imovinom namijenjenom istraživanju u sektorima povezanima s industrijom ugljena i čelika te se naziva „EZUČ u likvidaciji”, a po okončanju likvidacije EZUČ-a naziva se „imovina Istraživačkog fonda za ugljen i čelik” (zajedno se nazivaju „imovina”).

(3) Protokolom je također predviđeno da se prihod od imovine pod nazivom „Istraživački fond za ugljen i čelik” upotrebljava u skladu s Protokolom i aktima donesenima na temelju njega isključivo za istraživački rad koji se provodi izvan istraživačkog okvirnog programa u sektorima povezanima s industrijom ugljena i čelika.

(4) Vijeće je 1. veljače 2003. donijelo Odluku 2003/76/EZ ([2]), kojom su utvrđena pravila za provedbu Protokola.

(5) Vrijednost ostvarenih prihoda namijenjenih financiranju istraživačkih projekata u području ugljena i čelika već se nekoliko godina zbog niskih kamatnih stopa smanjuje, a prihodi od imovine nisu dovoljni za financiranje trenutačnog iznosa od 111 milijuna EUR godišnje koji se putem Istraživačkog fonda za ugljen i čelik dodjeljuje za pozive na podnošenje prijedloga, kako je utvrđeno Odlukom 2003/76/EZ. Stoga su se 2024. i 2025. zbog gubitaka iz 2022. i 2023. pozivi na podnošenje prijedloga u potpunosti financirali prodajom imovine. Za 2026., a možda i za naredne godine, ostvarena dobit pokrit će samo dio godišnje dodjele sredstava te se ne očekuje da će biti dovoljna za financiranje kvalitetnog programa rada.

([1]) Suglasnost od 16. lipnja 2026. (još nije objavljena u Službenom listu).
([2]) Odluka Vijeća 2003/76/EZ od 1. veljače 2003. o mjerama potrebnim za provedbu Protokola o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik priloženog Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (SL L 29, 5.2.2003., str. 22., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/76(1)/oj).

(6) U okviru rada na jačanju konkurentnosti sektora čelika u Uniji i zaštiti njegove budućnosti Komisija je u Komunikaciji od 19. ožujka 2025. Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenoj „Europski akcijski plan za čelik i metale” najavila da će predložiti opću reformu Istraživačkog fonda za ugljen i čelik kako bi se pojednostavnila i dodatno intenzivirala ulaganja u istraživanje čelika. To bi intenziviranje trebalo odražavati potrebe sektora.

(7) Energetska tranzicija s fosilnih izvora energije, posebno ugljena, trenutačno je vrlo složena, osobito s obzirom na potrebu da se osigura pravedna tranzicija, posebno za industrije i radnike u regijama ovisnima o ugljenu. Dodatan su izazov ublažavanje emisija metana iz ugljenokopa u kontekstu provedbe Uredbe (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]).

(8) Očekuje se da EZUČ u likvidaciji od kolovoza 2027. više neće imati obveze ni potraživanja, što će omogućiti okončanje njegove likvidacije.

(9) Prodaja dijela imovine za financiranje istraživačkih projekata u sektorima ugljena i čelika moguća je jer EZUČ u likvidaciji nema nikakvih obveza.

(10) S obzirom na financijske promjene i razmatranja o politikama veličinu istraživačkog programa trebalo bi odrediti tako da se osigura da se imovina može koristiti i pravilno provoditi u skladu s ciljevima Protokola i načelima dobrog financijskog upravljanja. Kritična masa koja bi odgovarala veličini istraživačkog programa ne može se ostvariti samo upotrebom prihoda ili ograničenog dijela preostale imovine. Iznosi potrebni za istraživački program iziskivat će korištenje cjelokupne imovine. Stoga bi trebalo omogućiti da se preostala imovina iskoristi za svrhovitu potporu, izvan okvirnog programa Unije za istraživanje, korisnim suradničkim istraživačkim projektima koji imaju kritičnu masu za stvaranje dodane vrijednosti Unije u sektorima ugljena i čelika.

(11) U Komunikaciji od 26. veljače 2025. Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenoj „Plan za čistu industriju” i u Europskom akcijskom planu za čelik i metale Komisija je podržala ekonomsku opravdanost velikih ulaganja u Uniji u nadolazećim godinama, među ostalim u industriju čelika. Na temelju tog političkog poticaja Istraživački fond za ugljen i čelik trebao bi doprinijeti brzom prelasku na čišće tehnologije financiranjem dijela potrebnih istraživačkih napora, uključujući pripremna istraživanja za velika ulaganja i dodatna istraživanja kojima se podupire uvođenje velikih ulaganja.

(12) Očekuje se da će pozivi na podnošenje prijedloga u razdoblju od 2027. do 2033. u iznosu do 120 milijuna EUR godišnje i poziv na podnošenje prijedloga u 2034. u iznosu jednakom preostaloj raspoloživoj nedodijeljenoj imovini potaknuti privatna ulaganja kako bi se povećala konkurentnost i ubrzala dekarbonizacija i zelena industrijska tranzicija sektora ugljena i čelika. Stoga bi trebalo utvrditi odgovarajuća godišnja dodijeljena sredstva kako bi se omogućili takvi pozivi na podnošenje prijedloga i pružila svrhovita potpora sve do kraja 2034.

(13) Kako bi se raspodijelili svi neto prihodi od ulaganja te kako bi se olakšalo povećanje dodijeljenih sredstava za 2027. s 111 milijuna EUR na najviše 120 milijuna EUR, primjereno je skratiti rok za njihovu dodjelu tako da se zaključnom bilancom imovine u godini n pokriju sredstva dodijeljena za godinu n + 1 u godinama od 2026. do 2033., uz zadržavanje godišnjih dodijeljenih sredstava koja su već utvrđena Odlukom 2003/76/EZ.

(14) Trenutačnu raspodjelu dodijeljenih proračunskih sredstava između istraživanja u području ugljena i istraživanja u području čelika, na 27,2 % odnosno 72,8 %, podupiru oba sektora i ona je i dalje primjerena s obzirom na njihove potrebe i sposobnost apsorpcije.

([3]) Uredba (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru i izmjeni Uredbe (EU) 2019/942 (SL L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

(15) Kako bi se mogla prilagoditi mogućim potrebama za financiranjem istraživanja u sektoru ugljena ili čelika u slučaju nedovoljne apsorpcije u drugom sektoru, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kako bi izmijenila ovu Odluku radi promjene postotka sredstava dodijeljenih za istraživanja povezana s ugljenom i istraživanja povezana s čelikom za 2034., prema potrebi, kako bi se omogućilo potpuno iskorištavanje imovine. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ([4]) Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

(16) Odluku 2003/76/EZ stoga bi trebalo staviti izvan snage. Međutim, do okončanja likvidacije EZUČ-a primjereno je nastaviti primjenjivati članak 1. te odluke do završetka financijskih operacija EZUČ-a u likvidaciji,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Komisija je odgovorna za utvrđivanje mjera potrebnih za provedbu Protokola br. 37 o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije.

2. Komisija je odgovorna za upravljanje financijskim poslovanjem „EZUČ-a u likvidaciji" i, po okončanju likvidacije EZUČ-a, „imovine Istraživačkog fonda za ugljen i čelik" (zajedno se nazivaju „imovina").

Članak 2.

1. Komisija upravlja imovinom tako da zadržava godišnju dodjelu sredstava za Istraživački fond za ugljen i čelik u iznosu do 120 milijuna EUR od 2027. do kraja 2033. za financiranje istraživanja u sektorima povezanima s industrijom ugljena i čelika. Sva preostala nedodijeljena imovina postaje dio sredstava koja se dodjeljuju za 2034. u iznosu jednakom tržišnoj vrijednosti te imovine u trenutku prijenosa u Istraživački fond za ugljen i čelik, uzimajući u obzir tržišne uvjete. Tim dodijeljenim sredstvima financiraju se istraživanja u sektorima povezanima s industrijom ugljena i čelika u 2034. i narednim godinama.

2. Istraživačke aktivnosti za čelik usmjerene su na održive i niskougljične postupke proizvodnje i završne obrade čelika, izradu naprednih proizvoda od čelika, vodeća tržišta, očuvanje resursa, kružno gospodarstvo, razvoj vještina, poboljšanje radnih uvjeta i upotrebu digitalnih tehnologija. Istraživačke aktivnosti povezane s istraživačkim projektima u području ugljena usmjerene su na upravljanje pravednom tranzicijom, među ostalim prenamjenom, zatvorenih rudnika ugljena ili rudnika ugljena koji su u postupku zatvaranja i povezane infrastrukture, uključujući regije u kojima se nalaze, u skladu s uredbama (EU) 2021/523 ([5]), (EU) 2021/1056 ([6]) i (EU) 2021/1229 ([7]) Europskog parlamenta i Vijeća te u skladu s člankom 4. stavkom 2. ove Odluke.

3. Godišnja dodijeljena sredstva iz stavka 1. sastoje se od neto prihoda od ulaganja i novčanog iznosa koji će se ostvariti prodajom dijela imovine.

([4]) SL L 123, 12.5.2016.,. str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.
([5]) Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).
([6]) Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj).
([7]) Uredba (EU) 2021/1229 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. srpnja 2021. o instrumentu za kreditiranje u javnom sektoru u okviru mehanizma za pravednu tranziciju (SL L 274, 30.7.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1229/oj).

Članak 3.

1. Svake godine sastavljaju se račun dobiti i gubitka, bilanca stanja i financijsko izvješće kako bi se, odvojeno od ostalog financijskog poslovanja Unije, prikazale transakcije ulaganja i postupci upravljanja imovinom na temelju članka 2.

Financijski izvještaji iz prvog podstavka ovog stavka prilažu se financijskim izvještajima koje Komisija sastavlja svake godine na temelju članka 318. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i članka 247. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]).

2. Ovlasti Europskog parlamenta, Vijeća i Revizorskog suda u pogledu kontrole i davanja razrješnice kako je navedeno u UFEU-u i Uredbi (EU, Euratom) 2024/2509 primjenjuju se na transakcije i poslovanja iz stavka 1. ovog članka.

Članak 4.

1. Neto prihod od ulaganja predviđen u članku 2. i novčana sredstva koja će se ostvariti prodajom dijela imovine čine prihod općeg proračuna Unije. Taj prihod i ta novčana sredstva namijenjeni su posebnoj svrsi, odnosno financiranju istraživačkih projekata u sektorima povezanima s industrijom ugljena i čelika koji nisu obuhvaćeni istraživačkim okvirnim programima. Oni čine Istraživački fond za ugljen i čelik, kojim upravlja Komisija.

2. Neto prihod i novčana sredstva iz stavka 1. ovoga članka raspodjeljuju se putem programâ rada tako da se 27,2 % dodjeljuje istraživanjima povezanima s ugljenom, a 72,8 % istraživanjima povezanima s čelikom.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 7. radi promjene postotka sredstava dodijeljenih za istraživanja povezana s ugljenom i istraživanja povezana s čelikom iz prvog podstavka ovog stavka, prema potrebi, kako bi omogućila potpuno iskorištavanje imovine 2034.

3. Neiskorišteni neto prihod i novčana sredstva namijenjeni posebnoj svrsi u skladu sa stavkom 1., koji su još uvijek raspoloživi na dan 31. prosinca određene godine, kao i naplaćeni iznosi, automatski se prenose u sljedeću godinu.

4. Odobrena proračunska sredstva koja odgovaraju ukinutim obvezama automatski istječu na kraju svake financijske godine. Rezervacije za obveze oslobođene kao rezultat njihova ukidanja stavljaju se na raspolaganje Istraživačkom fondu za ugljen i čelik.

Članak 5.

Neto prihod i novčana sredstva raspoloživi za financiranje istraživačkih projekata za godinu n + 1 bilježe se u bilanci EZUČ-a u likvidaciji za godinu n te, po okončanju likvidacije, u bilanci imovine Istraživačkog fonda za ugljen i čelik za godinu n, do raspodjele preostale imovine 2033. za 2034.

Članak 6.

Administrativne rashode koji su povezani s likvidacijom, ulaganjem i upravljanjem iz ove Odluke pokriva Komisija iz općeg proračuna Unije.

Članak 7.

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 4. stavka 2. drugog podstavka dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od osam godina počevši od 6. kolovoza 2026.

([8]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 4. stavka 2. drugog podstavka. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 4. stavka 2. drugog podstavka stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za mjesec dana na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 8.

Odluka 2003/76/EZ stavlja se izvan snage.

Međutim, članak 1. Odluke 2003/76/EZ nastavlja se primjenjivati na financijsko poslovanje EZUČ-a u likvidaciji do okončanja likvidacije.

Članak 9.

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Luxembourgu 29. lipnja 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

M. MOUSHOUTTAS